

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **J.**, bývajúceho v H., zastúpeného JUDr. F., advokátom v S., proti žalovanému **L.**, bývajúcemu v S., zastúpenému Mgr. T., advokátom v S., o **4 039,70 € s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 9 C 99/2010, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 17. septembra 2014 sp. zn. 1 Co 335/2013 a uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2014 sp. zn. 1 Co 335/2013, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky **z r u š u j e** rozsudok Krajského súdu v Košiciach zo 17. septembra 2014 sp. zn. 1 Co 335/2013 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 22. októbra 2014 sp. zn. 1 Co 335/2013 a veci mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 15. mája 2013 č.k. 9 C 99/2010-146 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť 8,5% úrok z omeškania ročne zo sumy 4 039,69 € od 4. novembra 2007 do 10. januára 2008, do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti (o zaplatenie istiny 4 039,69 €) žalobu zamietol. Žalovaného nezaviazal k úhrade súdneho poplatku a vyslovil, že štát nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 4 039,69 € s príslušenstvom titulom pôžičky, ktorej poskytnutie žalovaný nenamietal. Súd mal (zhodným vyjadrením účastníkov konania) preukázané, že medzi účastníkmi boli uzavreté zmluvy o pôžičkách a to 25. októbra 2007, na základe ktorej žalobca žalovanému požičal sumu 3 319,39 € so splatnosťou 2. novembra 2007, 30. októbra 2007, na základe ktorej žalobca požičal žalovanému sumu 365,13 € so splatnosťou 3. novembra 2007 a 1. novembra 2007, na základe ktorej žalobca požičal žalovanému sumu 355,17 € so splatnosťou 3. novembra 2007. Teda celkovo, na základe uvedených zmlúv, žalobca

požičal žalovanému sumu 4 039,69 €. Žalovaný tvrdil, že požičané peniaze vrátil a titulom zmlúv nemá voči žalobcovi žiadne podližnosti, čo preukazoval potvrdením z 10. januára 2008 podpísaným žalobcom. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že podpis na potvrdení je vlastnoručným podpisom žalobcu. Z potvrdenia mal za jednoznačne zrejmé, že žalobcovi bola vrátená celá požičaná suma vo výške 4 039,69 €. V tejto súvislosti poukázal na konanie vedené pod sp. zn. 8 C 56/2009, v ktorom žalobca voči žalovanému neuplatňoval zaplatenie aj predmetných pôžičiek napriek tomu, že boli v čase podania žaloby (v tomto konaní) t. j. 11. marca 2007 už splatné. Pokiaľ by teda žalovaný žalobcovi uplatňovanú sumu 4 039,69 € nevrátil, žalobca mohol uplatniť svoj nárok v predchádzajúcom konaní. Uplatňoval ho ale až potom, čo bol v konaní, vedenom pod sp. zn. 8 C 56/2006, neúspešný. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, keď žalobcovi bola pôžička v celosti vrátená až 10. januára 2008. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 1 O. s. p. a o trovách štátu podľa § 148 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 17. septembra 2014 sp. zn. 1 Co 335/2013 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v zamietajúcom výroku tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 4 039,70 € s 8,5% úrokom z omeškania ročne od 11. januára 2008 do zaplatenia a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania v sume 441,91 € a zaplatiť ich právnenému zástupcovi v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vyslovil, že štát nemá právo na náhradu trov konania. Po zopakovaní dokazovania čítaním písomného potvrdenia o vrátení peňazí z 10. januára 2008 dospel k záveru o dôvodnosti odvolania žalobcu. Odvolací súd vyhodnotiac uvedený dôkaz podľa § 132 O. s. p. mal za to, že nemožno z neho vyvodiť jednoznačný záver o splnení zmluvnej povinnosti žalovaným t. j. o vrátení celej požičanej sumy 122 000 Sk v uvedený deň. Z jeho obsahu totiž vyplýva, že v uvedený deň mal žalovaný žalobcovi odovzdať sumu 22 000 Sk a nie sumu 122 000 Sk. Vierohodnosť tohto dôkazu bez ohľadu na preukázanie vlastnoručného podpisu žalobcu podľa názoru odvolacieho súdu treba hodnotiť aj z hľadiska výpovede účastníkov konania a to, že bol vyhotovený žalovaným v jednom rovnopise, čo žalovanému umožňovalo aj dodatočné zásahy do jeho obsahu. Tvrdenie žalovaného o vrátení pôžičiek treba hodnotiť aj v súvislosti s ďalšími okolnosťami, konkrétne špecifikovaným rozhodnutím o priestupku a z neho vyplývajúcimi skutočnosťami. Odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ žalovaný na preukázanie splnenia zmluvnej povinnosti označil

len uvedené potvrdenie, neuniesol dôkazné bremeno a nepreukázal vrátenie požičaných súm. Na základe toho zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Košiciach uznesením z 22. októbra 2014 sp. zn. 1 Co 335/2013 (čl. 182 spisu) uložil žalovanému povinnosť nahradiť žalobcovi trovy prvostupňového konania v sume 316,92 € a tieto zaplatiť právnomu zástupcovi do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Takto rozhodol podľa § 166 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1, 2 O. s. p.

Proti uvedenému rozsudku a uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný. Navrhol ich zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie. Súčasne navrhol odložiť vykonateľnosť napadnutých rozhodnutí. Uviedol, že zaplatenie uplatňovanej pôžičky preukázal potvrdením podpísaným žalobcom z 10. januára 2008, ktoré hovorí o vrátení posledných 730,27 €. Teda z dokazovania na súde prvého stupňa mal tento súd za preukázané, že zaplatená bola celá pôžička. Žalobca nepredložil žiadny dôkaz o tom, že mu pôžička nemala byť vrátená, naproti tomu on uniesol dôkazné bremeno o vrátení pôžičky. Aj konanie vedené pod sp. zn. 8 C 56/2009, na ktoré poukázal prvostupňový súd, svedčí o vrátení pôžičky. Krajský súd podľa jeho názoru neodôvodnil, prečo by na základe ním uvedených skutočností malo potvrdenie stratiť vierohodnosť. Podstatné dátumy a sumy sa nachádzajú v jeho jadre, strede obsahu a na potvrdení nie sú žiadne škrtania, prepisovania resp. iné zmeny. Pokiaľ ide o odcudzenie plastového obalu s dokladmi, k tomu došlo 2. februára 2007 t. j. pred uzavretím zmlúv o pôžičkách. Aj keď bolo bezpochyby preukázané vrátenie minimálne sumy 730,27 €, ktorá suma predstavovala podľa potvrdenia poslednú vrátenú časť pôžičky, odvolací súd ho zaviazal na zaplatenie celej požičanej sumy. Na podporu svojich tvrdení poukázal na súladnosť a jednotu súdnych rozhodnutí v skutkovo a právne podobných veciach.

Žalobca sa k dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 243a ods. 1 O. s. p.) preskúmal rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa (§ 238 ods. 1 O. s. p.).

Ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia pred súdom prvého stupňa (§ 211 ods. 3 O. s. p.).

Z ustanovenia § 125 O. s. p. vyplýva, že za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov obce, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov konania. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

V zmysle ustanovenia § 220 O. s. p. odvolací súd zmení rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak nie sú splnené podmienky ani na potvrdenie (§ 219 O. s. p.), ani na jeho zrušenie (§ 220 ods. 1 O. s. p.).

Ak odvolací súd má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, dokazovanie v potrebnom rozsahu opakuje sám (§ 213 ods. 3 O. s. p.).

Z uvedených zákonných ustanovení vyplýva, že predpokladom toho, aby odvolací súd mohol zmeniť napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa, ak má za to, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a na ním založených následných právnych záverov, je opakovanie dokazovania v potrebnom rozsahu odvolacím súdom nevyhnutným. Podmienkou zmeny rozhodnutia v takomto prípade je teda skutočnosť, že odvolací súd opakuje v potrebnom rozsahu dokazovanie, na základe ktorého dospeje k skutkovému stavu, odlišnému od skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom, tvoriacim podklad pre rozhodnutie v danej veci.

Dovolací súd z obsahu spisu zistil, že odvolací súd z dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa vyvodil odlišné skutkové zistenia a na ich základe aj právne závery, ako súd

prvého stupňa bez toho, aby vo veci vykonal (zopakoval alebo doplnil) dokazovanie v potrebnom rozsahu.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa po námietke žalobcu o pravosti jeho podpisu na potvrdení z 10. januára 2008 (čl. 13 spisu) nariadil vo veci znalecké dokazovanie. Zo znaleckého posudku (č. X.) znalca PhDr. PaedDr. E. z odboru písomoznalectvo vyplýva záver, že: “podpis na potvrdení o vrátení peňazí zo dňa 10. 1. 2008 je vlastnoručným podpisom navrhovateľa J.“. Po vyhodnotení vykonaného dokazovania, vrátane znaleckého posudku, súd prvého stupňa dospel k záveru o preukázaní, že žalovaný požičkané peniaze žalobcovi vrátil. V porovnaní s ním odvolací súd, vychádzajúc z obsahu potvrdenia z 10. januára 2008 bez ohľadu na znalecké dokazovanie, dospel k záveru, že vrátenie pôžičky preukázané nebolo. Zo zápisnice o pojednávaní pred odvolacím súdom zo 17. septembra 2014 (čl. 160), na ktorom došlo aj k vyhláseniu rozsudku bez účasti účastníkov konania (za účasti ich právnych zástupcov), vyplýva, že bola podaná správa o doterajšom priebehu konania, osobitne bol prečítaný obsah rozsudku súdu prvého stupňa z 15. mája 2013 (čl. 146 spisu), odvolanie žalobcu (čl. 150 spisu) a obsah písomného potvrdenia o vrátení peňazí zo dňa 10. januára 2008.

Ak sa však chcel odvolací súd odchýliť od skutkových zistení súdu prvého stupňa na základe bezprostredne pred ním vykonaných dôkazov, mal dokazovanie v zmysle § 213 ods. 3 O. s. p. sám v potrebnom rozsahu opakovat' t. j. vrátane výsluchov účastníkov konania (vyjadrenie ich právnych zástupcov za výsluch podľa § 131 O. s. p. považovať nemožno), prípadne ďalšími dôkazmi, z ktorých vychádzal súd prvého stupňa a zadovážiť si tak rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O. s. p. Len takýto postup je v súlade so zásadou priamosti a ústnosti civilného procesu. Je neprípustné, aby odvolací súd ku svojim odlišným skutkovým zisteniam vedúcim k záveru o dôvodnosti žaloby, dospel len na základe prehodnotenia dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa.

Odvolací súd podľa týchto ustanovení a zásad v danej veci nepostupoval. Vo svojom zmeňujúcom rozhodnutí vychádzal z dôkazov vykonaných súdom prvého stupňa, na základe ktorých ale dospel k iným skutkovým zisteniam, z ktorých vyvodil iný právny záver bez toho, aby v potrebnom rozsahu zopakoval alebo doplnil dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa.

Dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že predmetom daného konania bol žalobcom uplatnený nárok na zaplatenie sumy 4 039,70 € s príslušenstvom titulom pôžičky, keď v konaní nebolo sporné, že na základe špecifikovaných zmlúv (z 25. októbra 2007, z 30. októbra 2007 a z 1. novembra 2007) žalobca požičal žalovanému celkove sumu 4 049,66 €. Sporným bolo vrátenie pôžičky, lebo v tomto smere boli tvrdenia účastníkov rozporné. Súd prvého stupňa vychádzal z potvrdenia zo dňa 10. januára 2008, vlastnoručne podpísaného žalobcom (preukázané znaleckým dokazovaním) ako aj žalovaným. Z jeho doslovného znenia vyplýva, že: „potvrdzujem, že 10. 1. 2008 mi L. vrátil posledných 22 000 Sk z celkovej sumy 122 000 Sk, ktorá bola splatná 2. novembra 2007. Týmto zároveň potvrdzujem, že mi L. nie je nič dlžný“. Pokiaľ mal odvolací súd za to, že obsah potvrdenia (z ktorého vyplýva, že 10. januára 2008 bola vrátená **posledná čiastka z požičanej sumy 122 000 Sk**) je v rozpore s výpoveďami účastníkov konania, mal doplniť (zopakovať) dokazovanie ich podrobnými výsluchmi (§ 131 O. s. p.) a tiež vykonať (doplniť) dokazovanie na okolnosti jeho vyhotovenia a prípadných zásahov do jeho obsahu. Bez povšimnutia odvolací súd nechal aj súdom prvého stupňa zdôrazňovaný rozsah nároku uplatňovaný žalobcom v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 56/2009 (v ktorom nebol úspešný). Pokiaľ odvolací súd poukazoval na skutočnosti vyplývajúce z rozhodnutia Obvodného úradu Spišská Nová Ves z 22. apríla 2008 treba prisvedčiť tvrdeniu žalovaného (v dovolaní), že k odcudzeniu plastového obalu došlo 2. februára 2007, predmetné zmluvy o pôžičke boli uzavreté až po tomto dátume a odvolací súd nevysvetlil, ako uvedené okolnosti vyhodnotil vo vzťahu k predmetnej veci. Tiež dovolací súd považuje za dôvodnú námietku žalovaného uvedenú v dovolaní, že „bol (odvolacím súdom) zaviazaný na zaplatenie celej požičanej sumy (uplatňovanej žalobcom) napriek tomu, že je bezpochyby preukázané, že vrátil žalobcovi minimálne sumu 730,27 €, aj keď táto suma predstavovala poslednú vrátenú časť pôžičky, ako sa uvádza v potvrdení vlastnoručne podpísanom žalobcom, zaviazal ho odvolací súd opätovne na úhradu celej sumy 4 049,66 €, čo vôbec neodôvodnil“.

Z uvedeného vyplýva, že krajský súd si pre odlišný skutkový záver vedúci k vyhovaniu žaloby vo veci samej nezopakoval, prípadne nedoplnil dokazovanie na relevantné okolnosti pre posúdenie opodstatnenosti nároku uplatňovaného žalobcom.

Odvolací súd si tak nezadovážil rovnocenný zákonný procesný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O. s. p., a preto sú jeho skutkové a na ne nadväzujúce právne závery predčasné.

Z uvedeného vyplýva, že konanie odvolacieho súdu je postihnuté inou vadou, majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). K takejto vade bol dovolací súd povinný prihliadnuť (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej ako aj nadväzujúce uznesenie o trovách prvostupňového konania zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 243b ods. 2, 3 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. septembra 2015

JUDr. Oľga T r n k o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová